

ПРОСТОРОВИЙ І ЧАСОВИЙ ВИМІР МІФОЛОГЕМ НАРОДНИХ ОПОВІДАНЬ НІМЕЦЬКОГО ТА УКРАЇНСЬКОГО ЕТНОСІВ

Стаття присвячена розгляду характеристик міфологем у часовому й просторовому вимірі на матеріалі німецьких та українських народних оповідань на засадах лінгвокультурознавчих розвідок сучасного мовознавства. Міфологема розглядається як складова культурами.

Ключові слова: *культурема, біхевіорема, міфологема, народне оповідання, часовий та просторовий виміри.*

Статья посвящена рассмотрению характеристик мифологем во временном и пространственном измерении на материале немецких и украинских народных рассказов на основе лингвокультуроведческих изысканий современного языкознания. Мифологема рассматривается как составляющая культуры.

Ключевые слова: *культурема, бихевиорема, мифологема, народный рассказ, временное и пространственное измерение.*

The article deals with the consideration of mythologem description in time-domain and spatial measurements on the German and Ukrainian folk stories on basis of cross-cultural research of modern linguistics. The mythologem is considered as a constituent of the culture.

Key words: *culturem, behaviorem, mythologem, folk story, time-domain and spatial measurements.*

Інтеркультурний (кроскультурний) рівень [1, 2] зіставних або порівняльно-типологічних досліджень, характерний для наукової думки сьогодення, спонукає до детального вивчення культурумної складової комунікації. **Метою** пропонованої статті є визначення міфологеми у часовому та просторовому вимірі на матеріалі жанрової форми «народне оповідання» як складової культурами німецького та українського етносів.

Під культуремою (термін Ельс Оксаар [3]) розуміємо абстрактну одиницю соціальних контактів, універсалью з етноспецифічною репрезентацією, яка реалізується завдяки біхевіоремам різного роду. При цьому культурема може бути носієм позитивного/негативного ставлення, представленого завдяки соціальним перемінним комунікантів у екстравербальних біхевіоремах, й мати своє словесне вираження у вербальних біхевіоремах. Носіями вербальних біхевіорем можуть бути, за Ельс Оксаар, слова, речення, тексти, а також парамовні засоби (мелодика, ритм та ін.). Звісно, що для усної комунікації важливі також невербальні засоби вираження (міміка, жести, рухи тіла).

Культурема як комплексна одиниця містить більш досліджені елементи системи знань з етнокультурології певного народу такі, як міфологема. Насамперед це стосується елементів фольклорних жанрів, а також і всіх інших жанрів мовлення, які обслуговують специфічні для певного народу сфери діяльності, але й типові для більшості етносів,

тому що, як ніколи, для нашого сьогодення характерна опозиція: міфи та реальність у всіх сферах життя.

Матеріалом для нашого аналізу слугували фольклорні жанри усного мовлення: українські народні оповідання та тексти відповідного жанру німецького етносу «*Sage*». За «Великим німецько-українським словником» В. Мюллера лексема *Sage* має такі відповідники, як «переказ, сказання, легенда, билина, сага» [4: 516]. Звісно, що перераховані лексеми є назвами споріднених, але все ж таки дещо різних жанрів. Підставою для зіставлення текстів саме цих жанрів слугувало спільне предметне значення обох назв жанрів, а саме: «народне оповідання» як усний жанр, результат такої форми спілкування, як товариські бесіди, містить значення «говорити, розмовляти». Те ж саме значення присутнє і в назві німецького жанру «*Sage*»: *говорити, казати*. Тим паче, що збірка німецьких народних оповідань має промовисту назву «*Es sagt aus alten Tagen. Ein neues Thüringer Sagenbuch*» (*Оповіді із старих часів. Нова збірка тюринзьких народних оповідань*).

Інший параметр, який було покладено в основу зіставлення – це спільні жанрові характеристики, присутні в дефініціях обох жанрів. За визначенням С.В. Мишанича, народні оповідання – це «образні оповіді та розповіді про найрізноманітніші події та випадки із біжучого життя, що ведуться здебільшого від імені першої особи, учасника або очевидця цих подій, зафіксовані уже найдавнішими писемними пам'ятками» [5: 5]. Ернст Карл Веніг, видавець німецької збірки народних оповідань, визначає жанр німецького етносу як «оригінальне, неповторне надбання минувшини», ...сплав різних елементів – «поглядів і намірів можновладців так само, як і поглядів та намірів підвладних» [6: 293]. Геро фон Вільперт подає більш уточнене й узагальнене визначення цьому жанру: народне оповідання, яке спочатку існувало в усній формі, про об'єктивно неправдиві, фантастичні події, які часто виходять за межі реального світосприйняття, але за задумом – правдиві повідомлення, які ґрунтуються на глибокій упевненості у те, що слухач у них вірить [7: 607].

Третій параметр: обидва жанри мають такі спільні характеристики, як

- універсальність, але при цьому належність до певного часу і певної місцини (наявність географічних та часових реалій) ;

- колективний автор (при переказах відбувається модифікація події оповідачем на свій лад);

- суб'єктивність (з позиції класової належності оповідача);

- помісь міфічного і реального;

- наявність історичних фактів;

- відбиття забобонності людей;

- відображення звичаїв, розповсюджених у певних місцевостях;

- невідновлюваність у наш час (не виникають у наш час).

Четвертий параметр, за яким добирались тексти для аналізу – це приблизно однакова часова співвіднесеність – пізні середньовіччя – початок нового часу.

Як видно з переліку характеристик жанру «народне оповідання», міфологема є його суттєвою структурною одиницею – носієм культурами певного етносу. Вона є відбиттям такої форми нашого мислення, як міфологічне. Саме в ньому відбивається спільна етнокультурна складова певного народу. У давні часи воно формувало світогляд і світосприйняття людей за браком знань про оточуючий світ і про людину.

Як відомо, поняття міфологеми ввели в науковий обіг К.Г. Юнг та К. Керенї у 1941 р., хоча ґрунтовні дослідження міфології пов'язують насамперед з науковими розвідками романтиків (Ф. Шеллінг, Кр.Г Гайне), а дещо раніше до них у 1725 р. була написана відома робота Джамбаттісти Віко «Scienza Nova», яка після перших, не досить критичних досліджень міфів у античні часи дала поштовх для наступного серйозного наукового аналізу в цій галузі пізнання.

Порівняльне дослідження міфології було започатковано на 100 років пізніше: у 1825 році О. Мюллером і продовжено А. Куном та Якобом Гріммом [7: 449]. На теренах українського мовознавства спробу порівняльного аналізу українських та німецьких міфологем як носіїв ментальних особливостей народу, характерних для його душі, свідомості та світосприйняття, запропонував Т.Р. Кияк [8: 12].

На сьогодні існує безліч дефініцій поняття «міфологема», тому що її досліджують у різних наукових парадигмах. І це не дивно, тому що міфологічне мислення існує і сьогодні поряд із теоретичним або практичним і є складником наївної картини світу. І як пише Т. В. Бовсунівська, міфологема «як елемент семантизації художності може розглядатися як концепт, фрейм, прототип, когнітивна категорія» [9: 94].

У народних оповіданнях також присутній елемент художності, однак він не настільки домінуючий, як у літературних жанрах. Ступінь художності народного оповідання залежить від «літературних» здібностей народного оповідача.

Для виявлення сутності народних оповідань важливішим є фактор архаїчності змісту міфологеми як носія етнокультури. Виходячи з того, що міфологема – це «образ, породжений міфологічним мисленням, основа міфу» [10: 64], а також мотив, культурологічний архетип, уважаємо, що її просторовий і часовий вимір має водночас і конкретний і відносний характер на матеріалі народних оповідань обох етносів.

Міфологема як одиниця етнокультури має в часовому плані невизначену протяжність. Відлік від моменту започаткування певної міфологеми неможливо визначити точно, він обумовлений намаганням первісних людей пояснити світ у доісторичні часи. Ці пояснення оформились у знання, яке передавалось в усній формі від покоління до покоління. Писемна фіксація міфологем відбулася завдяки романтикам та їх послідовникам у наступних століттях, які збирали й записували фольклор з усних розповідей старих селян. Оповідачі українських народних оповідань, з вуст яких записані оповідання про заporожців, жили в 20-ті роки ХХ століття. Оповідки про скарги записані на кінець ХІХ – початок ХХ століть [10: 322].

Дерево життя як найдавніша міфологема існує за археологічними дослідженнями вже 7-8 тисяч років. Л.М. Маєвська [11: 92] наводить дані археологів у словнику-довіднику «Етнокультурологія» як свідчення існування цієї міфологеми у зображеннях на кераміці, а також на писанках носіїв Трипільської культури біля 4 тисяч років тому. Тобто, часовий вимір певної міфологеми в системі міфологем, як носіїв міфологічного мислення людини, на сьогодні точно визначити неможливо. Припустити можна, що вони існували й у той час, коли люди ще не вміли або не мали потреби прикрашати речі щоденного вжитку.

Дещо інша ситуація вимальовується стосовно використання міфологем у народних оповіданнях. Вони як носії міфологічного мислення людей представляють наївну картину світу, переповдану представниками багатьох поколінь. Завдяки предметному/

тематичному змісту можна приблизно визначити час використання давніх міфологем у текстах конкретних оповідань. Таким чином, часовий вимір певної міфологеми має в народних оповіданнях певне конкретне значення, наприклад в оповіданнях про чумаків. Чумацтво відоме з 15 століття, і навіть раніше. Його розглядають як традиційні купецькі форми організації людей, що співпрацювали з державою Києва, але були старіші від цієї держави. У 1170 р. Великий Князь київський Мстислав Ізяславович звертається до них із закликом, боронити дороги від Києва до моря, бо «вже в нас і Грецьку путь відбирають, і Соляну, і Залозну». Чумаків розглядають на етапі їх виникнення як воїнів-торговців, пізніше як торговців-посередників між виробником і споживачем, і на заключному етапі свого існування як фурщиків, візників. Чумацтво проіснувало до середини 19 ст. [12]. У народній пам'яті збереглось багато оповідок про чумаків, які завдяки повторюваності дій їх практичної діяльності і пов'язаних з цією діяльністю ризиків, отримали універсальний характер, однак кожен оповідач такої історії творив її знову у своєму переказі.

Оповідання про чумаків розпорозені у часовому просторі з 12-го до середини 19 ст., і тільки певні реалії можуть дати нам знак стосовно часу, коли певне оповідання виникло чи коли побутувало. Як такі реалії функціонують дуже часто географічні назви, закріплені за певною місцевістю у певний час або реалії соціального плану, наприклад *сільський старшина*, який може видати паперовий документ «бомагу», то це звісно текст пізнішого часу – 18-19 ст, однак універсальність сюжету має набагато ширший часовий простір. Реалії *сільський староста/старшина* мають витоки у сивій давнині. Як представники нижчої адміністрації вони відомі з часів Київської Русі, але таку ж саму функцію виконували й за часів Російської імперії, починаючи з ХУІІІ ст. І тут не можна не погодитись з висновком Т.В. Бовсунівської щодо «десь» існуючого вісьового часу» [13: 102] у міфологемі як коді.

Народні оповідання про чумаків об'єднані міфологемами дороги (шляху) й домівки з доміантністю першої. Шлях – це і життєвий шлях чумака, тому що більшу частину свого життя він проводив у дорозі. Цей стан гіперболічно зображено у народному оповіданні «Чумаки вдома не сиділи», коли чумака забув навіть імена жінки й дітей. Міфологеми шляху й домівки вимальовуються на тлі специфічної забобонності чумаків, дивовижних, фантастичних дорожніх пригод та любові до пісні. Наприклад, одним із чумацьких забобонів було – зустріти в дорозі жінку або дівку – на невдачу. Так вони їх били, щоб не вадило [14: 45]. Міфологема дороги часто пов'язується з нечистою силою, яка водить і від дороги відводить (*Пригоди молодого чумака, Життя в чумакуванні* т. і.). Був такий забобон у чумаків, як спати на межі чи під нею, то нечиста сила вранці водитиме.

Часовий вимір міфологеми дороги також не можна визначити конкретно, але можна з упевненістю констатувати, що це час другого етапу в розвитку чумакування, коли чумаки були посередниками між виробником і покупцем.

Міфологема дороги присутня і в німецьких народних оповіданнях. Так в оповіданні «Король гадюк» (*Otterkönig*) [15: 121] йдеться про дорогу, якою робітник з млина возив муку до навколишніх сіл, і кожного разу о півдні бачив, як король гадюк йшов купатися й знімав з голови золоту корону та клав її на березі. Міфологема дороги також і в цьому оповіданні поєднує реальне з міфічним – певною спокусою, яка призводить до втрати і корони, і муки. І хоча конкретний час у цьому оповіданні названо: гарної літньої днини о

півдні (*an einem schönen Sommertag, es war gerade Mittag*), однак дія могла статися будь-коли на зазначеному шляху до Квайенфельду.

В оповіданні «Розумна Катрін» (*Die kluge Katrin*) [15: 38] час не визначено конкретно і виражено прислівником *einst* із значенням 'відбиття часу далекої минувшини' [16: 398]. Міфологема шляху, присутня вже в другому абзаці як торгівельний шлях, який пов'язує південь і північ з однолітнього року – часів Римської імперії, означає також і життєвий шлях, над яким чатують графи сім'ї Веспенштайнер. І цей життєвий шлях мав для Катрін тільки два боки: ганьби або смерті, але завдяки своїй кмітливості вона змогла отримати шлях свободи, заплативши за неї добробутом. Тобто колізія оповідання могла статися в будь-який час пізнього середньовіччя. Так само не визначено час і в народному оповіданні «Хід Шульца з Хойбаху заради межі» (*Der Grenzgang des Schulzen von Heubach*) [17: 34]. Простий селянин жертвує своїм життям, йдучи протягом семи годин у важких залізних лицарських латах, щоб отримати частку лісу для своєї громади. Його шлях – це в майбутньому шлях деякої свободи й добробуту для всієї громади. Знову ж таки обставина часу, виражена прислівником *einmal* у значенні 'дуже давно' [18: 394], не надає чіткого уявлення про час події: колись у середньовіччі, а конкретний час, протягом якого селянин Шульц долає шлях, йдучи гірськими стежками, становить 7 годин, однак цей шлях як міфологема життя (шлях, який дасть добробут громаді, і життєвий шлях Шульца, який приймає смерть на цьому шляху) має перспекцію в майбутнє і знову отримує ознаку невизначеності.

З наведених коротких прикладів з народних оповідань видно, що міфологеми часово виміру перебувають в опозиції часткової визначеності і повної невизначеності, що й підтверджує тезу про присутність часової вісі десь у центрі. Крім цього в народних оповіданнях можуть бути присутні одразу декілька міфологем: шляху й домівки, життя і смерті, долі, передвічної жінки, лісу, гори, скарбу тощо, які завдяки узагальненому, абстрактно-конкретному значенню отримують поліфункціональність у своїй представленості в тексті. Так, міфологема дороги як у німецькому, так і в українському етносі пов'язується з міфологемою життя як життєвий шлях, а також з міфологемою смерті, тому що життя певної людини обмежено в часі, а дорога – це завжди ризик, який може призвести і до смерті.

Частотною міфологемою народних оповідань можна назвати міфологеми скарбу. У цьому плані характерні народні оповідання про запорожців. У цих оповіданнях гроші запорожців голосять, або звідкись з'являється старезний дід-запорожець і розповідає, де скарб лежить, та як його дістати, однак за якихось причин дістати тих грошей не було змоги. При цьому часовий параметр цих міфологем знову ж таки точно не визначено. В одних оповіданнях – це може бути 19 ст., а в інших 18 ст. або й раніше, тому що період існування запорізького козацтва протягнувся аж до середини 19 ст., а взагалі козацьке військо існувало з 15 ст. і в деяких оповіданнях йдеться про скарб у вигляді срібла й золота, а в деяких про гроші. Міфологема «скарб» (гроші) виникла пізніше як похідна форма від скарбу – металу, прикрас.

Німецький етнос також багатий на оповідання про скарби. Наприклад, в оповіданні «Срібний гвіздок» (*Der silberne Nagel*) [18: 142-145] йдеться про скарб – срібну жилу в горі. Міфологема гори переплітається з міфологемою жінки й скарбу. Коли не було де

здобувати срібло, гірничий майстер у пошуках нової жили зустрівся з дівчиною в білому, яка була духом гори і за умови, що він на ній оженився й ніколи не попрікатиме тим, що вона не жива істота, а дух, показала на місце срібної жили. Однак через багато років він її таки попрікнув, і срібна жила зникла. Заради добробуту села він пішов до неї в гору, і більше його не бачили, а родовище залишилось.

Часовий вимір міфологеми скарбу в народних оповіданнях також дуже приблизний. Вони походять ще з переказів «Пісні про Нібелунгів». Популярність цієї міфологеми в народних оповіданнях знову ж таки пов'язана з особливостями наївної картини світу простих людей. Соціальна закріпленість багатства за можновладцями суперечила уявленню про однаковість людей як живих істот. До того ж практичний досвід селян свідчив про те, що важкою працею можна заробити хіба добробут, а не багатство. Але багатство можна було знайти як скарб, хоча знову ж таки життєвий досвід підказував людям, що випробування багатством теж може призвести до загибелі. Українські народні оповідання є свідченням неоднозначного ставлення селян до скарбів як багатства. Вони вважалися заклятими і через те могли накликати біду на людину, що їх знайшла, тобто наївна картина світу українців пов'язувала негативні наслідки від багатства не з характером людини, що знайшла скарб, а з характеристиками скарбу як заклятого.

Функціонування міфологеми скарбу в народних оповіданнях надає можливість для констатації сутності міфологем взагалі як таких, що перебувають у постійному контактуванні. Ця міфологема, як і міфологема дороги, дотична до міфологем життя і смерті.

Цікавим, на нашу думку, видається факт поєднання зображення дороги із зображенням дерева або лісу на малюнках людей з фізичними вадами як вияв підсвідомого, а на цьому рівні людської психіки якраз і присутні міфологеми [20]. Цей факт творчості людей з виду мистецтва, дотичного до усної народної творчості, є додатковим свідченням кореляції міфологем, насамперед міфологем дороги, дерева життя й лісу.

Просторовий вимір народних оповідань має конкретні риси. І відповідно міфологеми отримують у них конкретний вимір. Дорога чумаків пролягає від рідної домівки, а це може бути конкретне село оповідача, наприклад с. Орли, аж до Криму. Цікаво, що Одеса фігурує в них як Годес [19], що свідчить про давній час оповідань.

У міфологемах про скарби також дуже конкретно зазначається місце дії аж до конкретної брили, під якою скарб лежить. Тюрінзькі оповідання мають вже у своїй назві конкретну землю, але кожне народне оповідання обов'язково конкретизує місце події географічними назвами певної місцевості. Так події з оповідання «Срібний гвіздок» розгортаються біля Обергофу, біля гори Копфберг. Те саме стосується й інших народних оповідань, усі вони містять конкретні географічні назви: Хойбах, Гревінталь, замок Веспенштайнів, Ліхтенштайн т. ін.

Міфологема як знак має свою форму і значення та пов'язані із ним конотації. Форма міфологеми має певну конкретику часового виміру і досить конкретно виражений просторовий вимір. Значення міфологеми має бінарну сутність як значення в системі міфологем і як значення в конкретному тексті. При цьому значення міфологеми в синтагматичі може отримувати узагальнений характер у певний часовий період її вжитку. І якраз у ньому відбивається специфічний зміст певної етнокультури. Тобто, синтагматичне узагальнене значення міфологем є носієм міфологічного мислення людини, за допомогою

якого досягається фізична картина світу в її найвічній побутовій формі конкретного часу.

Підсумовуючи зазначимо, що часовий вимір міфологем народних оповідань як німецького, так і українського етносу визначається опозицією часткової визначеності і повної невизначеності, що й підтверджує тезу про присутність часової вісі десь у центрі. У цьому характеристика міфологем народних оповідань збігається із загальною характеристикою міфологем на матеріалі художніх жанрів. Однак, що стосується просторового виміру, то міфологеми народних оповідань обох етносів мають просторову конкретику, представлену географічними назвами, що відрізняє їх від міфологем художніх творів, для яких за Т. В. Бовсунівською характерний абсолютний простір. Саме в цьому і полягає відмінність найвічній картини світу, відображеної у жанрі народного оповідання, характерного для німецького та українського етносів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Handbuch interkulturelle Germanistik [Hrsg. Alois Wierlacher, Andrea Bogner]. – Stuttgart: J.B. Metzler, 2003. – 689 S.
2. Hofmann, M. Interkulturelle Literaturwissenschaft. Eine Einführung / Michael Hofmann. – Paderborn: Fink, 2006. – 246 S.
3. Oksaar, E.: Kulturemtheorie. Ein Beitrag zur Sprachverwendungsforschung / Els Oksaar // Berichte aus den Sitzungen der Joachim-Jungius-Gesellschaft der Wissenschaften e. V. Hamburg, № 6,3. - 1988. Інтернетресурс http://de.wikipedia.org/wiki/Els_Oksaar#Werk
4. Мюллер В. Великий німецько-український словник – Близько 170 000 слів та словосполучень / Віталій Мюллер. – К.: Чумацький шлях, 2005. – 792 с.
5. Народні оповідання [Упоряд. і передм. Степана Васильовича Мишанича]. – К.: Дніпро, 1986. – 336 с.
6. Es sagt aus alten Tagen. Ein neues Thüringer Sagenbuch [Hrsg. Ernst Karl Wenig]. – Rudolstadt: VEB Greifenverlag, 1968. – 318 S.
7. Wilpert, G. Sachwörterbuch der Literatur / Gero von Wilpert. – Stuttgart: Kröner, 1964. – 795 S.
8. Кияк Т.Р. Міфологеми як реалії та один із чинників ментальності українського та німецького етносів (Спроба порівняльного аналізу) / Тарас Романович Кияк // Матеріали П'ятої Всеукраїнської наукової конференції «Актуальні проблеми перекладознавства та методики навчання перекладу». – Харків: NNVN, 2009. – С. 11-12.
9. Бовсунівська Т.В. Когнітивна жанрологія і поетика : монографія / Тетяна Володимирівна Бовсунівська. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2010. – 180 с.
10. Кононенко В. І. Українська лінгвокультурологія: Навч. посіб. – / Віталій Іванович Кононенко. – К.: Вища шк., 2008. – 327 с.
11. Маєвська Л.М. Етнокультурологія : Словник-довідник / Автор-укладач Л.М. Маєвська. – Житомир: ЖДУ, 2007. – 392 с.
12. <http://chumactvo.info/vyukyknennya>
13. Бовсунівська Т.В. Когнітивна жанрологія і поетика : монографія / Тетяна Володимирівна Бовсунівська. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2010. – 180 с.

14. Народні оповідання [Упоряд. і передм. Степана Васильовича Мишанича]. – К.: Дніпро, 1986. – 336 с.
15. Es sagt aus alten Tagen. Ein neues Thüringer Sagenbuch [Hrsg. Ernst Karl Wenig]. – Rudolstadt: VEB Greifenverlag, 1968. – 318 S.
16. Wahrig, G. Wahrig Deutsches Wörterbuch /Gerhard Wahrig. – Gütersloh/München: Bertelsmann Lexikon Verlag, 2000. – 1451 S.
17. Wahrig, G. Wahrig Deutsches Wörterbuch /Gerhard Wahrig. – Gütersloh/München: Bertelsmann Lexikon Verlag, 2000. – 1451 S.
18. Es sagt aus alten Tagen. Ein neues Thüringer Sagenbuch [Hrsg. Ernst Karl Wenig]. – Rudolstadt: VEB Greifenverlag, 1968. – 318 S.
19. Давність назв Україна та українці / <http://www.ukrainoznavstvo.info/vyd/itu/ukr.html>.
20. <http://www.ergokreativ.onlinehome.de/wegbild.htm>

УДК 81.001.6:60.542

Коваль В.И.
(Гомель, Беларусь)

СКАЗКА О КОЛОБКЕ: ТЕКСТ, ПОДТЕКСТ, АРХАИЧНАЯ СИМВОЛИКА

В статті розглядаються різні версії інтерпретації казкового тексту про Колобка, характеризується символіка образів і визначається міфологічний підтекст казки. Аналізується внутрішня форма ключового слова і його зв'язок з ритуальними уявленнями про хліб, виготовлений з решток зерна.

Ключові слова: *текст, міфологічний підтекст, сучасні інтерпретації, символіка хліба, вербальний обєріг.*

В статье рассматриваются различные версии трактовки сказочного текста о Колобке, характеризуется символика образов и определяется мифологический подтекст сказки. Анализируется внутренняя форма ключевого слова и его связь с ритуальными представлениями о хлебе, приготовленном из остатков зерна.

Ключевые слова: *текст, мифологический подтекст, современные интерпретации, символика хлеба, вербальный оберег.*

The article deals with different versions of fairy-tale Roly-Poly text. Also image symbolism is characterized and mythological fairy-tale subtext is determined. Internal form of keyword and its connection with ritual imagination about bread made from grain remains is analysed.

Key words: *text, mythological subtext, modern interpretations, bread symbolism, verbal amulet.*